

baryony : (kvarky) $x^n \cdot t^m / x^k \cdot t^l$ a A
 (rezonance)

Δ^{++}	$\equiv$ (UUU)	$= x^3 \cdot t^{-1} / x^0 \cdot t^1 = x^3/t^2 \cdot x^0 \cdot t^{-1} / x^0 \cdot t^{-1}$
Δ^+ , p (proton)	$\equiv$ (UUD)	$= x^3 \cdot t^0 / x^0 \cdot t^2 = x^3/t^2 \cdot x^0 \cdot t^0 / x^0 \cdot t^0$
Δ^0 , n (neutron)	$\equiv$ (UDD)	$= x^3 \cdot t^1 / x^0 \cdot t^3 = x^3/t^2 \cdot x^0 \cdot t^1 / x^0 \cdot t^1$
Δ^-	$\equiv$ (DDD)	$= x^3 \cdot t^2 / x^0 \cdot t^4 = x^3/t^2 \cdot x^0 \cdot t^2 / x^0 \cdot t^2$
Σ^+	$\equiv$ (USU)	$= x^4 \cdot t^0 / x^1 \cdot t^2 = x^3/t^2 \cdot x^1 \cdot t^0 / x^1 \cdot t^0$
Σ^0 , Λ^0	$\equiv$ (USD)	$= x^4 \cdot t^1 / x^1 \cdot t^3 = x^3/t^2 \cdot x^1 \cdot t^1 / x^1 \cdot t^1$
Σ^-	$\equiv$ (DSD)	$= x^4 \cdot t^2 / x^1 \cdot t^4 = x^3/t^2 \cdot x^1 \cdot t^2 / x^1 \cdot t^2$
Ξ^0	$\equiv$ (SUS)	$= x^5 \cdot t^1 / x^2 \cdot t^3 = x^3/t^2 \cdot x^2 \cdot t^1 / x^2 \cdot t^1$
Ξ^-	$\equiv$ (SDS)	$= x^5 \cdot t^2 / x^2 \cdot t^4 = x^3/t^2 \cdot x^2 \cdot t^2 / x^2 \cdot t^2$
Ω^-	$\equiv$ (SSS)	$= x^6 \cdot t^2 / x^3 \cdot t^4 = x^3/t^2 \cdot x^3 \cdot t^2 / x^3 \cdot t^2$

Σ_c^{++}	$\equiv$ (UCU)	$= x^4 \cdot t^1 / x^1 \cdot t^3 = x^3/t^2 \cdot x^1 \cdot t^1 / x^1 \cdot t^1$
Σ_c^+	$\equiv$ (UCD)	$= x^4 \cdot t^2 / x^1 \cdot t^4 = x^3/t^2 \cdot x^1 \cdot t^2 / x^1 \cdot t^2$
Σ_c^0 , Λ_c^0	$\equiv$ (DCD)	$= x^4 \cdot t^3 / x^1 \cdot t^5 = x^3/t^2 \cdot x^1 \cdot t^3 / x^1 \cdot t^3$
Ξ_c^+	$\equiv$ (CUS)	$= x^5 \cdot t^2 / x^2 \cdot t^4 = x^3/t^2 \cdot x^2 \cdot t^2 / x^2 \cdot t^2$
Ξ_c^0	$\equiv$ (CDS)	$= x^5 \cdot t^3 / x^2 \cdot t^5 = x^3/t^2 \cdot x^2 \cdot t^3 / x^2 \cdot t^3$
Ω_c^0	$\equiv$ (CSS)	$= x^6 \cdot t^3 / x^3 \cdot t^5 = x^3/t^2 \cdot x^3 \cdot t^3 / x^3 \cdot t^3$

Ξ_{cc}^{++}	$\equiv$ (CCU)	$= x^5 \cdot t^3 / x^2 \cdot t^5 = x^3/t^2 \cdot x^2 \cdot t^3 / x^2 \cdot t^3$
Ξ_{cc}^+	$\equiv$ (CCD)	$= x^5 \cdot t^4 / x^2 \cdot t^6 = x^3/t^2 \cdot x^2 \cdot t^4 / x^2 \cdot t^4$
Ω_{cc}^+	$\equiv$ (CCS)	$= x^6 \cdot t^4 / x^3 \cdot t^6 = x^3/t^2 \cdot x^3 \cdot t^4 / x^3 \cdot t^4$

Ω_{ccc}^{++}	$\equiv$ (CCC)	$= x^6 \cdot t^5 / x^3 \cdot t^7 = x^3/t^2 \cdot x^3 \cdot t^5 / x^3 \cdot t^5$
---------------------	----------------	---

(pyramida) částice = báze „kulhavé schody“
 ve dvouveličinovém
 stavu

Druh částice je „rozeznatelný“ konstantním tvarem x^a/x^b .

Náboj je „rozeznatelný“ nárůstem mocnin u t^a/t^b . Změna patra – úrovně – hladiny je

„rozeznatelná“ skokem mocnin jak u x^a/x^b tak i u t^a/t^b . (07/2001)

*****

Prozkoumat :

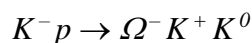
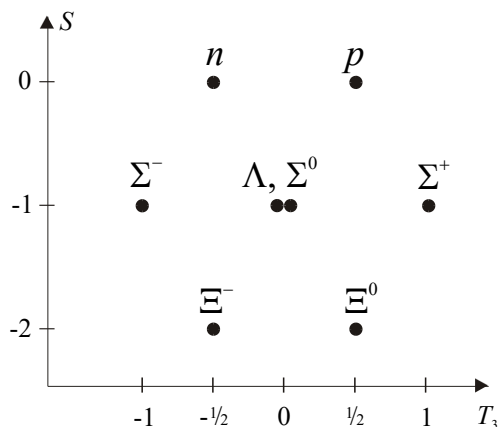
- = proton a částice Delta+ se 'sestavají' oba z kvarků uud, ale proton má spin 1/2 a Delta+ 3/2.
- = částice se často vyskytují jako skupiny velmi podobných částic, které nazýváme multiplety (dublet nukleonů, triplet pionů, kvadruplet Δ baryonů, atd.) Tyto částice lze chápat jako kvantové stavy jediné částice, které se liší projekcí veličiny nazývané *izospin*.

*****

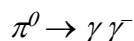
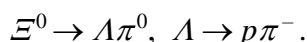
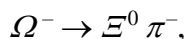
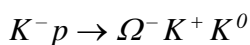
Zde je na místě terminologická poznámka. Pro větší přehlednost jsme v naší diskusi hadronů zatím rozlišovali „částice“ (jako π , K , Λ , Σ atd.) a „rezonance“ (Δ , Σ^* atd.). Je třeba zdůraznit, že takové dělení je ve skutečnosti poněkud umělé, ačkoli se v literatuře poměrně často užívá. Rozdíl mezi hadrony prvního a druhého typu je totiž pouze v tom, že „částice“ se rozpadá relativně pomalu (pod vlivem slabé nebo elektromagnetické interakce), zatímco „rezonance“ žije velmi krátce – její rozpad je způsoben silnou interakcí. Prakticky to znamená, že částice může při dostatečně velké rychlosti zanechat stopu pozorovatelné délky např. v bublinové komoře (připomeňme, že světlo urazí za 10^{-10} s vzdálenost 3 cm), zatímco pro rezonance je tento způsob detekce vyloučen. Fyzikální povaha všech hadronů je však v podstatě stejná: jsou to subjaderné objekty, jež cítí silnou interakci a není přitom důvod se domnívat, že např. nukleon je „elementárnější“ než rezonance Δ (prostě proto, že podle žádného přirozeného fyzikálního kritéria nelze takovou hierarchii ve světě hadronů identifikovat).¹

*****

$$\frac{1}{2}(m_N + m_{\Xi}) = \frac{1}{4}(3m_{\Lambda} + m_{\Sigma})$$

$$\frac{x^2 \cdot t^1}{x^2 \cdot t^1} \cdot \frac{x^3 \cdot t^0}{x^0 \cdot t^2} = \frac{x^6 \cdot t^2}{x^3 \cdot t^4} \cdot \frac{x^2 \cdot t^1}{x^2 \cdot t^1} \cdot \frac{x^2 \cdot t^2}{x^2 \cdot t^2} \quad \begin{matrix} 12 & 8 \\ 12 & 8 \end{matrix} \quad ?$$

¹ Stojí snad také za zmínku, že fenomenologická „hadronová demokracie“ byla základem tzv. teorie „bootstrapu“, kterou na začátku šedesátých let navrhl Geoffrey Chew. Kvarkový model, o němž bude řeč dále, tuto teorii nakonec zcela vytlačil na okraj zájmu částicových fyziků. Zdá se však, že její idea čas od času oslovuje některé filosofy přírodních věd.

